

För att förstå världen – dansa

Av Pia Lambert

Jesus säger/sjunger till sina lärjungar att den som inte dansar kan inte förstå någonting, att världen tillhör den dansande. I Apokryferna till Nya Testamentet finns Johannesakterna som skildrar hur Jesus låter lärjungarna röra sig omkring honom i cirkel medan han sjunger detta. Det sker i Getsemane just innan hela det ofattbara skeende som skall leda till hans lidande och död har utlösts. Den som inte dansar förstår ingenting.....

Att dansa Heliga danser är en revolutionär handling.

Dansens historia är kroppens. Kroppens historia är också historien om kvinnans väg från sin plats som den som är närmast det gudomliga, till en som blivit frånkänd allt utom att genom sin kropp vara fördärv för mannen både andligt och kroppsligt, som har frånerkänts rätten till sin egen kropp, intellektuell och andlig kapacitet, förstånd, moral, ens del i barnutbildningen. Som har fått sina fötter snöpta, sina kön ihopsydda, blivit korsetterade till andningsstillestånd, som i mångmiljontal bränts på bål. Som än idag redan som små flickor får höra att de inte skall ta så stora steg ("kliv inte så!"), inte röra på höfterna, dra in magen, inte prata så högt, inte utmana ödet.

Allt berättas i dansen, också vägen tillbaka. Vi dansar på den vägen.

Att dansa Heliga danser är en revolutionär handling.

Erfarenheten av tio års intensivt arbete med Heliga danser har lett mig till detta. Jag är Arg och Tacksam. Jag tackar Dansplatsen.

*

Att upptäcka världar är att dansa

att dansa är att upptäcka världar

att dansa genom musikvärldar av oanade slag
genom kulturer, kända och hittills okända
genom andlighet, också på helt oväntade sätt
genom glömda mytlandskap
genom det egna jaget i förut oprövade riktningar
genom kroppens värld

Genom kroppens värld ser vi alla de andra, alltmera och alltflera.

Mänsklighetens första steg leder henne in i Livets dans, som då redan pågår. Mönstret av mörker och ljus, liv och död, glädje, passion, lust, sorg, längtan och saknad. Gemensamhet och ensamhet, vila och arbete, stillhet och rörelse.

Att bejaka kroppen, det tempel var och en lever i som sitt eget.

Till kroppen hör födelse, liv och död, hela mönstret av livets dans.

Kroppen som kan ge oss frihet och som vi istället låser, blockerar, stänger in och förbjuder.

Vi i vår kultur, religion, samhällsstruktur. Som varat mycket länge, så länge att vi inte längre minns när det var annorlunda. Danserna bär minnet, våra kroppar bär minnet och leder oss rätt – om vi är hörsamma och följsamma.

*

I början av förra seklet började publiken lämna en dansföreställning eftersom de råkat få en skymt av ett kvinnobröst under dansen. Dansösen, Isadora Duncan, slet upp sin dräkt och ropade "You were wild once! Don't let them tame you!" efter dem. (En gång var ni vilda, låt er inte tämjas!)

Isadora Duncan (1878-1927) startade *en* dansrevolution, var en av dansens stora befriare, och därmed kroppens och kvinnans.

Martha Graham(1894-1991), en annan av dem, skrev i *Dance to the Piper*,

There is a vitality, a life force,
an energy, a quickening that is translated
through you into action.
And because there is only one you in all time,
this expression is unique.
And if you block it, it will never exist through
any other medium... the world will not have it.
It is not your business
to determine how good it is, nor how valuable,
nor how it compares with other expressions.
it is your business to keep it yours
clearly and directly,
to keep the channel open.

(Det finns en vitalitet, en livskraft, en energi, ett livgivande vars uttryck
aktiveras genom dig. Och eftersom det genom alla tider bara finns en du,
är detta uttryck unikt. Och om du stänger av det så kommer det aldrig att finnas genom någon
annans förmedling... det går förlorat för världen.
Det är inte din sak att bedöma hur bra det är, inte heller hur värdefullt, inte heller hur det står
sig i jämförelse med andra uttryck.
Det är din sak att behålla det som ditt, tydligt och omedelbart, att hålla kanalen öppen.)

Dans och kropp och kvinnor.

Att dansa Heliga danser är en revolutionär, omvälvande, omkullkastande handling.

Att vara delaktig i helheten, helandet av motsatser och fragmentarism.

Att hela den sårade kvinnligheten(hos oss alla, kvinnor *och* män)

Att hela kroppen från försteningen

*

Heliga danser är oändligt mycket större än Svenska kyrkan, än någon kyrka, än något som vi kan fånga och
institutionalisera med ord

Hel, helande, helig

Dansen

Buren till oss idag, genom årtusenden av dansande kroppar, ledsagad av rytmer och klanger, musik som
öppnar för världen

Den som inte dansar förstår ingenting

Vi som dansat ett tag vet att själva dansandet växer och vidgar oss, ordlöst, direkt, genom kroppen.

Men den vidgar också den stora världen eller världarna utanför mig, jag växer och världen med mig.

Rytm, musik, först onåbar, att vänja sig och plötsligt *böra*, med öron, med kropp, rytmen som nyss inte
fanns där. Grundrytmen.

I slutändan är vi ett med Alltet - som vi var från början, men visste det inte.

Dansen är också en väg in i nya sorters musik, nya kulturers musik och andra uttrycksmedel. Vi har säkert
alla som dansar med åren breddat vår musikaliska kännedom och smak oerhört.

Mångfalden av rytmer, uttryckssätt, subtiliteter - och allt vad det bär med sig av kunskap om livsvillkor,
kultur, religion, musikinstrument, röster, språk, improvisationsstilar, bönesätt, vad som är vackert.

Den som inte dansar förstår ingenting.

*

För att förstå människorna, dansa. Låt dig dansas av deras danser, deras musik, deras rytmer som formats genom årtusendena, av landskap, kultur, politik, myter, livspassager, glädje och sorg, liksom världs- och livsförståelsen.

Dansa med varandra men också med dig själv och med musiken. Släpp in musiken. Låt de upprepade stegen bli den hängmatta du kan vila i medan musiken flödar genom dig. Som när du sitter stilla på kudden i za-zen och låter flödet dra igenom dig utan att du stoppar det eller följer med.

Kvinnor har burit dansen genom årtusendena och den hjälper ännu till växt och vidgning. Kvinnor och dans är lika nära sammanbundet som kropp och dans, rytm och kropp.

Varför bekymrar sig så många kvinnor om avsaknaden av män i våra cirklar ?

Kvinnorna dansade först, prästinnorna. Männerna klädde sig i kvinnokläder och tog över riterna. Tappade dansen.

Dansens historia är kroppens historia och kvinnornas historia; kroppens och kvinnans väg från att vara dyrkad, högt ärad, till straffad, tillbakahållen och förnekad.

På 300 år brändes ofattbara 5 miljoner kvinnor brändes på bål i Europa, samtidigt motades dansen ut ur kyrkan och människans andlighet blev en motsättning till kroppslighet, samtidigt blev kvinnan bara kropp och mannen innehavare av intellekt och Gudsrelation.

Dansen har ofta varit ett sätt att ”let off steam”, ett helande, från hårt arbete, sociala restriktioner, elände och fattigdom. I alla tider, från tidigaste shamanistiska ritualer, över jordens brukare till den tidiga industrialismens slavar, har dansen varit ett helande, ett sätt att bearbeta, läka, vila.

Hur har detta kunnat bli till synd och ohelighet ?

Dansen har alltid både speglat och t.o.m. gått före, varit spjutspetsen för politiska och religiösa tendenser. Före Franska revolutionen speglade dansen en tid då alla visste sin plats i världsordningen och utan ifrågasättande anpassade sig till den. Efteråt kom valsen och blåste bort menuetterna. Valsen, ett oregerlat vildsint parvis snurrande som förekom i alla sociala skikt – och tillochmed suddade ut gränserna mellan skikten.

På 1800-talet var valsen Europas populäraste dans i alla folklager, den sociala mixen blir möjlig, och sker.

Kvinnliga dansare har i många kulturer njutit en frihet som varit omöjlig för andra kvinnor. Kanske har detta varit själva orsaken till valet. En flykt från ett öde som annars skulle bero på klass, kön och ras. Som många andra i utkanten av samhället så har de kunnat bry sig mindre om dess regler än andra kvinnor, som haft mera att förlora än de.

Att ta sitt liv i egna händer i stället för att vänta på manlig räddning för att få mening i livet.

Inte bara i kyrkan har man varit rädd för dansens kroppslighet. Varje ny dans har mötts av motstånd även i sociala kretsar. Och det är hela tiden kvinnornas dygd, klenhet vad gäller både kropp och förståndsgåvor etc man bekymrar sig om.

Musiken är eggande, uppmuntrar kroppsliga lustar och fantasier, närheten mellan kroppar likaså. Alla förbud har handlat om risken att kvinnorna skall få tillgång till hela sig, till kropp, sexualitet, andlig erfarenhet såväl som kroppslig. För att skydda ? Vem ?

*

Jag tackar golvet, marken, Jorden
vår dansplats
Jag tackar hela Himlen
vår dansplats
Allt detta tar jag in i mitt sinne
för goda tankar
i mitt hjärta
för kraft och mod och medkänsla och kärlek
i min kropps centrum
för dans och inre eld

Jag delar med mig till de Andra
och till hela Världen
ber att vårt arbete i cirkeln skall komma till gagn
tackar för att vi får
det vi behöver

Detta sätt att tacka för dansen har förmedlats till mig från min lärare, Laura Shannon, som lärt sig det av sin lärare, Zuleikha, som burit det vidare från.....

Vi har alla format det efter det egna uttrycket, naturligtvis, och det lever vidare med avtryck av de kvinnor som gått före. Kroppens egna vägar, orden bara illustrerar det som rörelsen uttrycker. Vi har blivit så döva och blinda och okänsliga att vi behöver ord för att förstå det som våra kroppar så enkelt bär vidare - och förstår.

Hel, helande, helig, helgörande, helhet.

Att röra sig tillsammans, röra vid varandras händer. Komma förbi det där med rätt och fel, öva på att vila i rörelsen, på att låta sig bäras av gemensamhetens rörelse.

Att dansa Heliga danser är en revolutionär handling.

©Pia Lamberth 2004